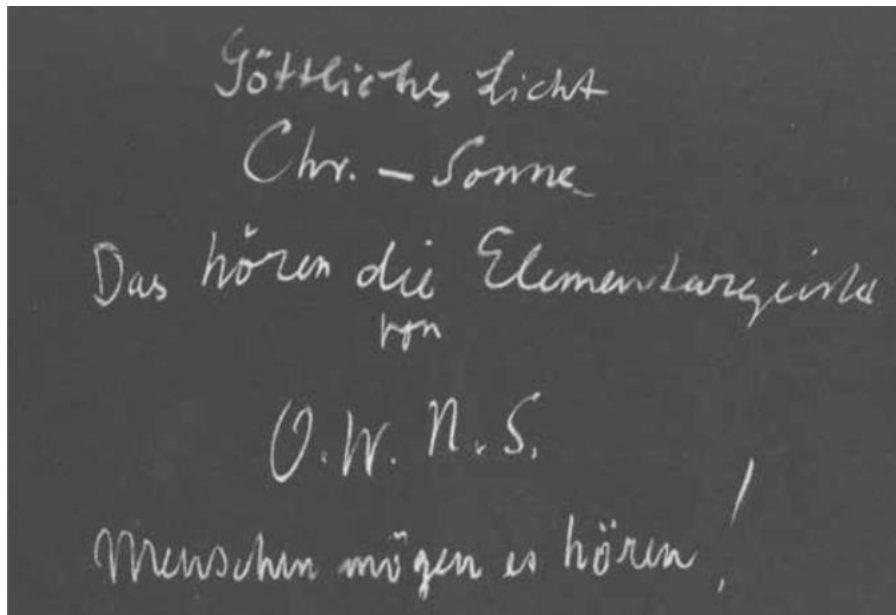

Spiegelingen tussen macro- en microkosmos

In het zesde ritme van de grondsteenmeditatie worden motieven uit het tweede deel van de vierde strofe verbonden met het slot van de macrokosmische passages uit de eerste drie strofen. Het innerlijke gebaar van deze 'constellatie' binnen het geheel van de spreuk kan worden ervaren als een spiegeling tussen het kosmische en het aardse.

'Goddelijk licht' (Rudolf Steiner, GA 260)

Goddelijk licht / Chr. zon / Dat horen de elementengeesten / van / o.w.n.z. / Laat mensen het horen!

Het zesde ritme van de grondsteenmeditatie

Net zoals in het ritme van de zondag is in het zesde ritme het principe van de drieledigheid omgevormd aanwezig. Dat vormt een vereiste voor de kruisvorm, die in dit ritme ontstaat. Het innerlijke gebaar en de beweging van de beide eerste regels is sterk verticaal – ook grafisch op de bordtekening is dit te zien. Ze straalt van boven naar beneden en giet zich vervolgens uit in de horizontale beweging van de kosmisch-aardse omgeving van de volgende regel, om zich vervolgens weer samen te trekken in de vierde en vijfde regel. De laatste regel ('Mensen mogen het horen') bevat dan beide richtingen: de horizontale en de verticale in een. Je vormt met dit ritme het kruis, dat je terugvindt in de windrichtingen.

De kosmos wordt innerlijk

Met het 'Goddelijk licht' gaat de Vaderwereld van de schepping uit de eerste strofe van de grondsteenmeditatie meeklinken. Deze is ons gegeven, hierin zijn wij geborgen. De 'Christus-zon' voert ons uit de grote ruimte van het kosmische in het bereik van het aardse-menselijke, dat door de menswording van Christus is omgevormd. De kosmos wordt een innerlijke zon. De menswording van Christus heeft een nieuwe bodem onder ons bestaan gelegd, zodat wij, als wij ons tot Hem wenden, ons kunnen verheffen tot ons hogere wezen. De Christus-zon

moet elke keer weer opnieuw in ons geboren worden. Het is een omvormingsproces, dat zich heeft voorgedaan, en dat telkens weer opnieuw plaats vindt, opdat de elementengeesten van 'oost, west, noord, zuid' de lichtgevende zon kunnen vernemen. Wanneer we in het geheel van de grondsteenmeditatie kijken naar het motief van het licht, dan valt op dat het in totaal acht keer voorkomt, waarbij je de eerste zeven vermeldingen kunt beleven als treden van een ontwikkeling, die zich – als in een octaaf – beweegt naar de achtste trede, die in het ritme van de maandag wordt gegeven.

Treden van de werkzaamheid van het licht

Deze ontwikkeling vangt aan in het tweede deel van de tweede strofe, dat met het heersen van de 'Christus-wil in de omtrek' begint. Dan worden de lichtgeesten van de tweede hiërarchie aangeropen: 'Gij lichtgeesten, / Laat uit het oosten aanvuren / Wat door het westen zich vormt.' Dit zijn de geesten van de wijsheid, de vorm en de beweging. Ze steunen op elkaar af in de krachten van het vuur en de vorm, vanuit het oosten en het westen, om werkzaam te worden in het zielenleven van mensen, die met elkaar in verbinding treden door de genade van de wil van Christus. We ervaren hierin een sterke horizontale beweging.

In de derde strofe komt de werkzaamheid van het licht ons tegemoet, als een tweede trede, vanuit de sfeer van de gedachtenrust. We bevinden ons dan in het innerlijk van de menselijke ziel, die deze rust tot stand brengt door het oefenen van het geest-aanschouwen, zodat 'de eeuwige godendoelen' in haar kunnen oplichten. Het 'Wereld-wezens-licht': dat schenken de eeuwige godendoelen aan de ziel. Ook hier kunnen we meevoelen hoe de drie kwaliteiten van wijsheid, vorm en beweging als in een koor hiermee samenwerken en hoe het zich via het leven van de zielen in gedachten openbaart en zich kan ontwikkelen tot vrije impulsen van de wil.

De derde trede vinden we in het tweede deel van de derde strofe als een soort echo van de innerlijke beweging van het eerste deel. Hier ervaren we hoe aan de andere kant, bij de 'wereldgedachten van de Geest' behoefte bestaat aan licht, dat deze zelfs in het wezen van de wereld smeken om licht.

De vierde strofe is tevens de vierde trede en brengt ons met de formulering 'Op het keerpunt der tijden' in een ander gebied van de realiteit. We treden binnen in de gebeurtenis, waarin door de dood en de wederopstanding van Christus het mysterie van Golgotha zich heeft voltrokken. Je kunt in deze strofe direct in beelden meebeleven, hoe het wereld-geestes-licht zich liet neerdalen op de aarde en het duister van de nacht helder maakte. Dit is geen uitwendige gebeurtenis, maar een innerlijke, doordat het licht gaat schijnen in de zielen van de mensen. Het kosmische Wereld-wezens-licht heeft zijn intrek genomen in de zielen van de mensen – met de vijfde trede wordt een nieuwe dag mogelijk. Dit wordt werkelijkheid door de zesde en de zevende trede. Deze horen nauw bij elkaar en onderscheiden zich door de manier waarop het licht in je ziel van de mens kan worden ontvangen. Warmte als kwaliteit van de herders en licht als kwaliteit van de koningen. Beide komen bij elkaar in de mens en vullen elkaar aan door de ontmoeting tussen 'ik' en 'jij'. Het octaaf als achtste trede vormt in deze zin het omslagpunt naar het 'wij' – naar ons als gemeenschap. Hier richt de mensenziel zich tot het goddelijke licht en de Christus-zon met de vraag onze harten te 'verwarmen' en onze hoofden te 'verlichten', ten behoeve van het goede handelen en werken in de wereld.

Geboorte van de zon

Wanneer we dit omvormingsproces van het licht via de verschillende treden hebben meebeleefd, dan wordt onmiddellijk begrijpelijk, dat Rudolf Steiner met betrekking tot het goddelijk licht en de Christus-zon in het ritme van de maandag spreekt over 'stralende zonnen', die in het oosten, westen, noorden en zuiden vernomen kunnen worden. Licht en woord zijn een geworden, of anders gesteld: Het licht vormt zich om tot woord, dat kan worden vernomen. De zon wordt geboren. Je kunt hierbij direct ervaren, dat we ons niet meer bevinden in de vertrouwde verbindingen met de wereld van de waarneming; we worden veeleer opgeroepen ons naar boven te bewegen en deel te nemen aan een kosmisch-elementair proces en daarvoor zelf verantwoordelijk te worden.

Christianne Haid, Initiatiefgroep Grondsteen

Anthroposophie weltweit Nr. 11/ 2018, vertaling: Nico Landsman